

národní
úložiště
šedé
literatury

Rudolf Sikora: Konec světa? Ekologický komiks

Galerie výtvarného umění v Ostravě
2019

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-432064>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 03.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní [nusl.cz](http://www.nusl.cz) .

Rudolf Sikora
Oceány, z cyklu Eko(ko)mix /
Oceans, from the cycle Eco(co)mix 2016–2017
akryl, tuš, tisk / acrylic, ink, print, 70 × 50 cm
majetek autora / property of the artist

Rudolf Sikora's latest exhibition — The End of the World? (An eco-comic) — is conceived as an urgent appeal to everybody who cares about the future of our civilization and our planet — which the world's leading scientific figures now consider to be under acute threat of ecological collapse, and indeed very close to self-destruction. Sikora has been concerned with environmental issues since the beginning of his career in the late 1960s and early 70s. By that time, he was already one of the leading names in Czechoslovakia's art scene, and it was only the intervention of political events (the Warsaw Pact invasion of Czechoslovakia in August 1968, which crushed the country's burgeoning liberalization known as the Prague Spring) that prevented him from pursuing his career on a broader international stage. Instead he became part of Czechoslovakia's unofficial art scene; unwilling to bow to the regime's demands for cultural and political conformity, he was banned from exhibiting, travelling and publishing. Despite the repressive regime, Sikora nevertheless retained his internal artistic freedom, and he focused his efforts on producing work that expressed its message with the greatest possible authenticity. He played a fundamental role in creating a new visual syntax reflecting various stages in the "de-materialization" of an artwork. He often expressed himself in very compact forms, yet without compromising the forthright and comprehensible nature of his work.

At Christmas 1970, Sikora created the land-art event Out of Town, scattering red pigment to create several large arrows pointing outwards from a typical socialist-era town (including drab concrete housing estates) into the virgin nature surrounding it. By 1972, a work from this cycle (designated with the abbreviation NQL, the symbolic coordinates of any city on Earth) was published on the cover of Klaus Groh's book Aktuelle Kunst aus Osteuropa, which mapped trends on the contemporary art scene that was emerging behind the Iron Curtain. Having studied materials of the Club of Rome (1968) and its report The Limits to Growth (which entered Czechoslovakia in samizdat form), Sikora became aware of the urgency of the ecological threats that had been articulated by some of the world's leading scientists. He created a powerful artistic memento entitled The Earth Must Not Become a Dead Planet (1971–1972 — this collage forms part of the collections of the Art Institute of Chicago). He applied a similar principle in the series Cuts through Civilization (1972), combining photo collage with typomontage and exploiting the symbolic meanings of punctuation (question marks and exclamation marks).

Rudolf Sikora
Z cyklu Vykřičník / From Exclamation Mark, 1974
kombinovaná technika / mixed technique, 70 × 50 cm
majetek autora / property of the artist

Sikora's art has always been characterized by grand gestures on a monumental scale: he planned to erect his five-metre-high Exclamation Mark (1974) as a warning to civilization. His intended venue for this work was the Paris Youth Biennale in 1975, but the Czechoslovak authorities prevented him from leaving the country. The work was to be interactive, its surface constantly transformed with the addition of new inscriptions, articles and cuttings reflecting the ecological, social and political problems faced by humanity. He eventually implemented the project in a different way, using photo media techniques (or prints if he was unable to work with large formats). In the cycle Habitat I–III (1975) Sikora presented a sketch of a cosmic home shared by all beings dwelling on the planet, composed of the names of all the continents.

Sikora's gradual shift from ecological concerns to cosmology brought a new metaphorical imagery into his work. Perhaps the most characteristic and emblematic element in his oeuvre (occurring in various forms and mutations) are the enigmatic symbols *→† (signifying birth, life and death). These symbols were depicted across entire landscapes, on rocks (meteors) floating through space, and on highways leading across the Earth's surface to some unknown destination. The concentrated accumulations of these symbols, creating vortices of energy, also gave rise to Sikora's black and white holes, which achieved cult status. The prints made by the symbols painted on the artist's hands lent a human, personal dimension to his cosmological meditations on the anthropic universe (Pyramide IV – Circulation of Life, 1976; Infinite Circulation of Life, 1976/1979; Destiny Reversed, 1980; Touching the Grave III, 1981/1990). Later, through the image of his alter ego (Earthling-Observer), he not only commented on the social and political problems that troubled him personally, but also expressed a powerful ecological message (Outcry! Silence... 1995/2016).

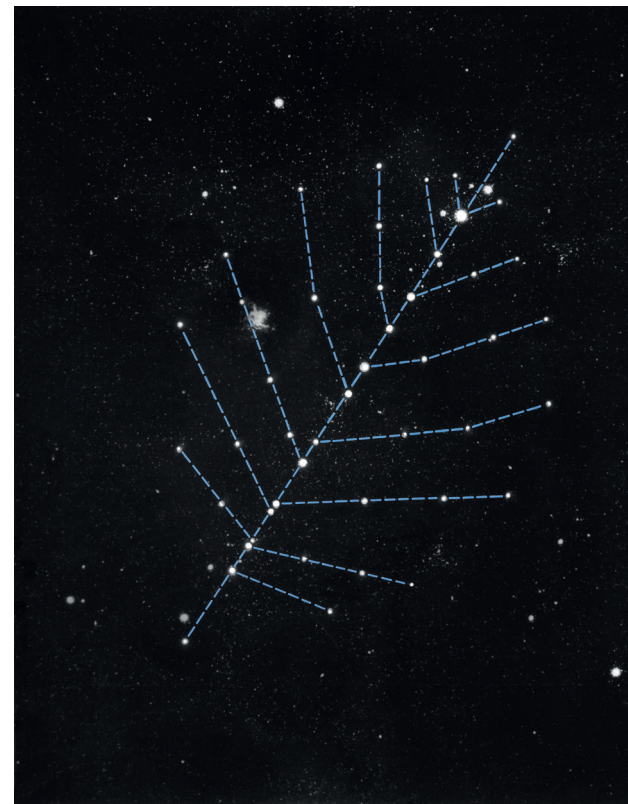

Rudolf Sikora
Prežije, z cyklu Eko(ko)mix /
Survive, from the cycle Eco(co)mix, 2016–2017
akryl, tuš, tisk / acrylic, ink, print, 70 × 50 cm
majetek autora / property of the artist

Sikora's warnings about the future (with a particular focus on ecological problems) have been expressed periodically throughout his career, becoming one of the leitmotifs of his oeuvre. He is currently working with the format known as eco-comics, which he draws with passionate intensity, frequently applying subconscious techniques and then using a computer to "mix" the results and create the finished work. Sikora's eco-comics show a different, less familiar side of his oeuvre. Here an intellectual artist — known for expressing himself in the language of science, using symbols and with an aesthetic sensibility that tends towards asceticism — embraces the role of chance, spontaneity and intuition. Eco-comics — like all comics — have their own characteristic repertoire of signs, and their visual style includes loose references to the avant-garde (such as the black-white-red "declarative typography"); here we can find Sikora's omnipresent crosses, stars, arrows, grids, pyramids, and obsessive signatures. All these features combine to create an extraordinarily vivid, pulsating autobiographical mesh of images, a form of conceptual graffiti presented in instalments. In his earlier work too, Sikora often incorporates his own comments and texts, offering a commentary on the worrying state of our contemporary civilization; his warnings are typically accompanied by radical demands targeted at the powerful of this world (From the cycle Eco(co)mix, 2015–2018).

Although Sikora's artistic gestures are always charged with untameable, never-restrained energy, the people (earth-dwellers) in his works are constantly doubting, never ceasing to think about the meaning (or the end?) of our journey... Sikora's work is a provocative challenge urging people to think and to act, aimed at everybody who is capable of doing so. Reflecting the artist's engagement with his audience, the exhibition is a complex and multifaceted ideological and visual gesture. In Sikora's words: "Our time has become incredibly short, and today we perceive the ecological situation as a huge planet-wide memento — an exclamation mark that is hovering over our civilization." Rudolf Sikora is determined to leave nobody indifferent.

Katarína Bajcurová

Rudolf Sikora
Souhvězdí listu / Lamina, 1985
fotografie, tempera, papír / photograph, tempera, paper, 57,5 × 36,9 cm
majetek autora / property of the artist

RUDOLF
SIKORA

16 10 2019
— 12 01 2020

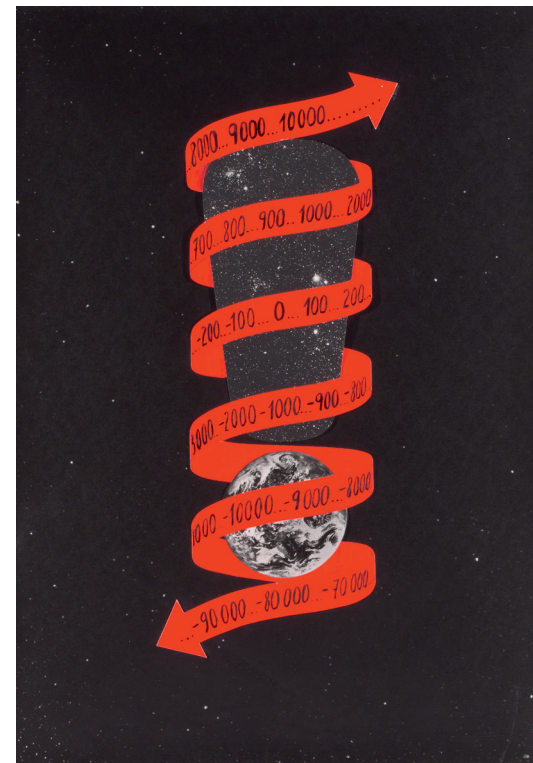
KONEC SVĚTA?

EKOLOGICKÝ KOMIKS
THE END OF THE WORLD?
AN ECO-COMIC

DŮM UMĚNÍ
HOUSE OF ART

#rudolfsikora

JUREČKOVA 9
OSTRAVA

Rudolf Sikora
Vykríčník / Exclamation Mark, 1974
kombinovaná technika / mixed technique, 69 x 49,5 cm
majetek autora / property of the artist

Rudolf Sikora
Smutek, z cyklu Eko(ko)mix /
Sorrow, from the cycle Eco(ko)mix 2016-2017
akryl, tuš, tisk / acrylic, ink, print, 70 x 50 cm
majetek autora / property of the artist

Rudolf Sikora svou nejnovější výstavu nazvanou Konec světa? (Ekologický komiks) koncipoval jako naléhavou výzvu všem, komu záleží na budoucnosti naší civilizace a planety, která se podle nejvýznamnějších vědeckých osobností světa dnes nachází v akutním stavu ekologického ohrožení a není daleko od sebezničení. Ekologickou problematikou se soustavně zabývá od přelomu 60. a 70. let 20. století. Už tehdy patřil k významným postavám česko-slovenské výtvarné scény a jen nepříznivé politické události a situace, která nastala po vstupu vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968, mu zabránily ve větším mezinárodním rozletu. Ocitl se mezi umělci tzv. neoficiální scény, protože se nepodvolil kulturně-politickým požadavkům režimu, bylo zakázáno vystavovat, cestovat a publikovat. I přesto si i v tomto nesvobodném období dokázal zachovat pocit vnitřní svobody a soustředěně se věnoval tvorbě, aby podal co nejautentičtější svědectví. Zásadním způsobem se zasloužil o formování nové vizuální syntaxe, která odpovídala různým stupňům „dematerializace“ uměleckého díla. Svá poselství často formuloval do úsporných, ale úderných a srozumitelných pojmů.

Komentovaná prohlídka s Rudolfem Sikorou a Katarínou Bajcourovou se uskuteční 28. 11. 2019 v 16.30 h
A guided tour with Rudolf Sikora and Katarína Bajcourová will take place on 28 November 2019 at 4.30 p.m.

Beseda s Rudolfem Sikorou a hosty na téma ekologie se uskuteční 26. 11. v 17 h
A discussion on ecology with Rudolf Sikora and guests will be held on 26 November at 5 p.m.

Záštitu nad výstavou převzal Lukáš Curylo, první náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje. The patron of the exhibition is Lukáš Curylo, First Deputy Governor of the Moravian-Silesian Region.

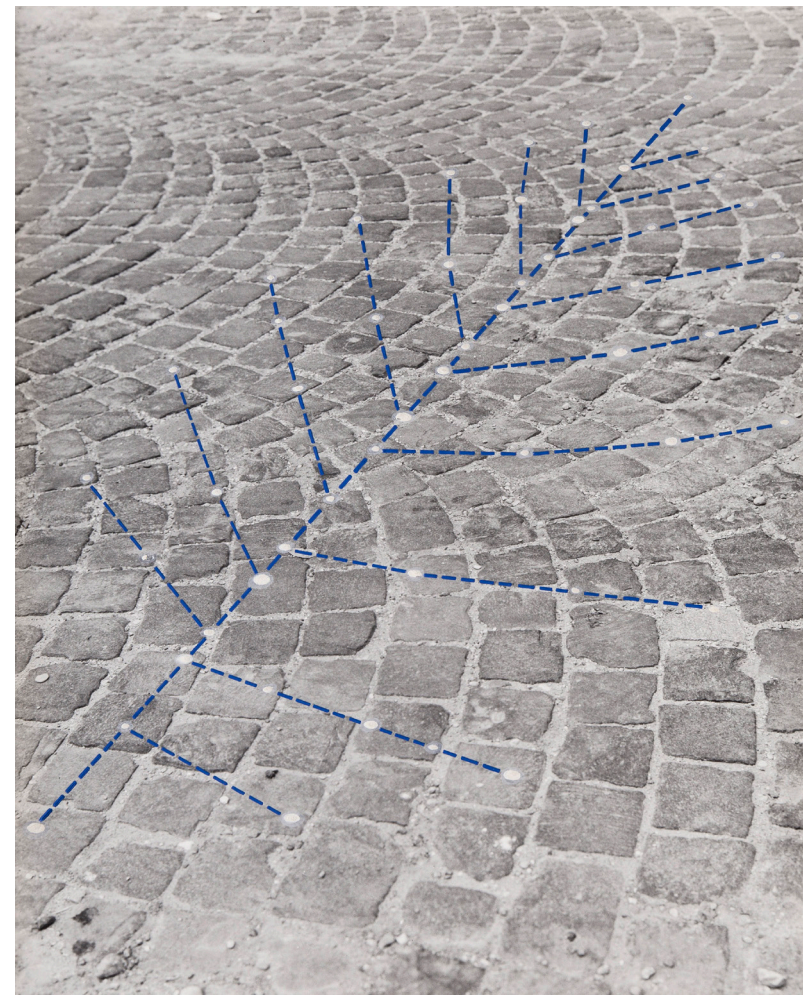
Land-artovou akcí Z města ven uskutečnil na Vánoce roku 1970: z červeného pigmentu vysypal do sněhu několik velkých šipek, které směřovaly z typického socialistického města s panelovými sídlišti ven do nedotknuté přírody. Už roku 1972 bylo dílo z tohoto cyklu se zkratkou NQL (což byly symbolické souřadnice jakéhokoliv města na zemi) publikováno na obálce knihy Klause Groha *Aktuelle Kunst aus Osteuropa*, která mapovala současné tendence východoevropského umění, vznikajícího za znovu vztyčenou železnou oponou. I na základě studia materiálů Římského klubu (1968) a publikace Meze růstu, která se jako samizdat dostala do Československa, pochopil aktuálnost nové ekologické hrozby, kterou zformulovali přední vědci světa. Vytvořil působivé výtvarné memento o tom, že Země se nesmí stát mrtvou planetou (1971-1972, koláž se nachází ve sbírce the Art Institute Chicago). Podobný princip použil i v sérii Řezy civilizací (1972), kde kombinoval fotografickou koláž, typomontáž a symbolicky pracoval s interpunkčními znaménky otazníkem a vykřičníkem.

Sikorovo myšlení se vždy vyznačovalo velkorysým gestem a monumentálním rozmachem: pět metrů vysoký objekt Vykríčník (1974) plánoval vztyčit jako civilizační výstrahu. Měl ho realizovat na Bienále mladých v Paříži (1975), ale už mu nebylo umožněno vycestovat. Šlo o interaktivní dílo, jeho povrch se měl neustále doplňovat nápisy, články a výstřižky, které reflektují ekologické, sociální a politické problémy lidstva. Sikora uskutečňoval projekty fotomediálními prostředky, resp. je zpracovával ve formě tisku, když je nemohl vyrábět ve velkém formátu. V cyklu Habitat I.-III. (1975) se pokusil o načrtnutí jakéhosi vesmírného domu, společného pro všechny pozemšťany, přičemž jeho konstrukci tvořily názvy všech světadílů.

Rudolf Sikora
Náprava, z cyklu Eko(ko)mix /
Reparation, from the cycle Eco(ko)mix, 2016-2017
akryl, tuš, tisk / acrylic, ink, print, 70 x 50 cm
majetek autora / property of the artist

Postupný obrat od ekologie ke kosmologii přinesl novou metaforickou obraznost. Asi nejcharakterističtějším emblematickým prvkem využitým v jeho dílech v různých variantách a podobách se staly enigmatické zkratky * → † — znaménka zrodu, života a smrti. Pokreslil jimi celé krajiny, kameny — meteory vznášející se ve vesmíru i pozemské dálnice směřující kamsi do nekonečna. Z koncentrovaných shluků a energetických vírů těchto znamének vznikly i kultovní černé a bílé díry.

Rudolf Sikora
Souhvězdí listu, z cyklu Mezi nebem a Zemí /
Lamina, from the cycle Between Heaven and Earth, 1985
fotografie, tempera, papír / photograph, tempera, paper, 57,5 x 36,9 cm
majetek autora / property of the artist

Otisky znamének malovaných na rukou umělce měly zase dodat jeho kosmologickým úvahám o antropickém vesmíru jakýsi lidský, osobní rozměr... (Pyramida IV. – Koloběh života, 1976; Nekonečný koloběh života, 1976/1979; Osud naopak, 1980; Ohmatávání hrobu III., 1981/1990). Později přes obraz svého alter-ega: Pozemšťana — Pozorovatele komentoval nejen společenské a politické problémy, které ho trápily, ale zároveň nechal zaznít silné ekologicky namířené poselství (Výkřik! Ticho... 1995/2016).

Futurologické úvahy a ekologická varování se periodicky objevovaly v jeho díle a jsou jedním z leitmotivů jeho tvorby. V současnosti pro sebe našel formát tzv. (eko)komiksů, které vášnivě, často i podvědomě, kreslí, aby je následně pomocí počítače „mixoval“ a dotvořil. Ukazují ho z jiné strany, než jak ho známe. Intelektuální autor, který se vyjadřuje jazykem vědy, v pojmech a asketicky, zde ukazuje úlohu náhody, spontánnosti a intuice. (Eko)komiksy mají charakteristický znakový repertoár i výraz volně odkazující na vizuál avantgard (černo-bílo-červená „deklarativní typografie“): najdeme tu všudypřítomné kříže, hvězdy, šipky, mříže, pyramidy, obsesivní podpisy. Vzniklo tak neobyčejně živé, pulzující autobiografické obrazové pletivo, konceptuální grafitti na pokračování. Autorskými poznámkami a texty nejednou vstupuje i do svých starších prací a komentuje současný znepokojivý stav naší civilizace; varující odkazy příznačně doplňuje o radikální výzvy mocným tohoto světa (Z cyklu Eko(ko)mix, 2015-2018).

Ačkoliv je Sikorovo umělecké gesto stále nabito nezkrotnou (a někdy nespoutanou) energií, člověk — pozemšťan v něm neustále pochybuje, nepřestává přemýšlet o smyslu (konci?) naší cesty... Burcuje, nabádá uvažovat a konat všechny, kteří to ještě dokáží. I proto je výstava vytvořená jako komplexní ideové a vizuální gesto. „Náš čas se neuvěřitelně zkrátil, ekologickou situaci dnes pocítujeme jako velké celoplanetární memento – vykřičník, který se nad naší civilizací vznáší,“ říká. Rudolf Sikora nechce nechat nikoho lhostejným.

Katarína Bajcourová

vstupné	admission	
plné	full	40 Kč / CZK
zlevněné	reduced	20 Kč / CZK
seniři	seniors	zdarma / free of charge
edukační programy	education programmes	30 Kč / CZK
— pedagogové zdarma	— teachers free of charge	
školní skupiny	school groups	10 Kč / CZK
— pedagogové zdarma	— teachers free of charge	
volný vstup v neděli	entry free of charge on Sundays	

Vzdělávací programy k výstavě pro školy a veřejnost připravujeme na objednávku od pondělí do pátku. Programy je nutné rezervovat předem na gvuo.cz

On request, we can run educational programmes related to this exhibition (for schools and the general public) from Monday to Friday. It is necessary to book the programmes in advance at gvuo.cz

Galerie výtvarného umění v Ostravě, příspěvková organizace

Gallery of Fine Arts in Ostrava, contributory organisation

Dům umění, Jurečkova 9, Ostrava
T: +420 596 115 425
Otevřeno denně kromě pondělí 10 – 18 h

House of Art, Jurečkova 9, Ostrava
T: +420 596 115 425
Open daily except Mondays from 10 a.m. to 6 p.m.

Vydává Galerie výtvarného umění v Ostravě
Náklad: 1000 kusů
Text a koncepce výstavy: Katarína Bajcourová, Jiří Jůza
Redakce: Jana Maláček Šrubařová, Magdaléna Staňková
Překlady: Christopher Hopkinson
Grafická úprava: Katarína Jamříšková

Published by the Gallery of Fine Arts in Ostrava
Print run: 1000 copies
Text and exhibition concept: Katarína Bajcourová, Jiří Jůza
Editors: Jana Maláček Šrubařová, Magdaléna Staňková
Translator: Christopher Hopkinson
Graphic design: Katarína Jamříšková

GVUO

gvuo.cz